

PE-213
M.A. Sanskrit (2nd Semester)
Examination, June-2022
Paper-V

Name/Title of Paper- Kavya
Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80
[Minimum Pass Marks : 29

नोट : दोनों खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित हैं।

Note : Answer from both the Sections as directed. The figures in the right-hand margin indicate marks.

खण्ड / Section-A

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः 1x10=10
 - क. मेघदूतं केन विरचितम्?
 - ख. संप्रति आप्रकूटं किमुद्वे।
 - ग. मृच्छ कटिकस्य का नाम नायिका?
 - घ. धूता का आसीत्।
 - ङ. करयासीत् प्रेयसी मदनिका?
 - च. चारुदत्तस्य परिचारिका का नाम आसीत्।
 - छ. नैषधीय चरितम् केन विरचितम्?
 - ज. दमयन्ती कं वरयामास?
 - झ. "अहो विधे! व्वां करुणारुणद्विनीं" इत्यंशम् स्पष्टं कुरु?
2. सर्वेषु लघु उत्तरीयाः प्रश्नाः साधनीयाः 2x5=10
 - क. प्रीतः प्रीति प्रमुख वचनं स्वागतं व्याजहार—इत्यंशं स्पष्टयत्।
 - ख. शकारस्थ परिचयो देयः?
 - ग. प्रकरणस्थ लक्षणं प्रस्तूयताम्?
 - घ. नलेन घृतः हंसः स्वकुटुम्बस्य परिचयं कक्षं अददात्?
 - ङ. जनाधिनाथः करपज्जरस्पृशा— इत्यंशम् आशयं लिखतु?

खण्ड / Section-B

प्रश्न 3 सप्रसंगम्— व्याख्येयम् (कमस्येकम्)

क. अत्यन्यस्मिज्जलघर महाकालमासाध काले
स्थातव्यं ते नयनावषेय यावदत्येति मानुः।
कुर्वन्सन्ध्यावलिपरटतां शलिनः रलाधनीया
मामन्द्राणां फलमविकलं लप्स्यसे गर्जितानाम्।

या

तस्मिन्काले नयनसलिलं भोषितां खण्डितानां
शान्तिं नये प्रणयिभिरतो वर्त्म भानोस्त्यजाशु।
प्रालेयोस्र कमल वदनात्सोऽपि हर्तुनलिन्याः।
प्रत्यावृत्तस्त्वयि करसधि स्यादनल्पाभ्यसूयः॥

12x5=60

प्रश्न 4 अधस्तनेष्वेकं व्याख्यायताम्—

- क. मृणां लोकान्तर स्थानां देहप्रतिकृतिः सुतः।
मयि यो वै तव स्नेहो रोहसेने स युज्यताम्॥
- ख. सर्वः खलु भवति लोके लोकः सुखसंस्थितानां चिन्तायुक्तः
विनिपतितानां नराणां प्रियकारी दुर्लभो भवति॥

प्रश्न 5 मृच्छकरिकस्य सामाजिक दशा वर्णनीयाः

अथवा

चारुदत्त या वसन्त सेनायाः चारित्रिकं वैशिष्ट्यं प्रतिपाद्यताम्?

प्रश्न 6. कमप्येकं संदर्भपुरस्सर सप्रसंगं व्याख्येयम्—

- क. महीयसः पञ्चजमण्डलस्य पृच्छलेन गौरस्य च मेघ कस्य च।
नलेन मेने सलिले निलीनयोस्त्विषं विमुञ्चन् विधुकाल कुटयोः॥
अवश्यमत्येणव नवग्रहग्रहन याया दिशा धावति वेधसः स्पृहा
तृणेन वात्येव वयाडनुगम्यते जनस्थ चितेन भृशावशात्मना।

प्रश्न 7. नैषधीयचरितस्य महाकाव्यत्वं समालोचनयन्तु?

अथवा

“उदिते नैषधे काव्ये, क्व माघः क्वच भारवि”

अस्य उचितं अधीकृत्य विवेचना कार्या?